

Dzimumu līdztiesības komitejas 35.sēde

PROTOKOLS Nr. 7

Rīgā, Zoom platformā plkst. 14.00

2022. gada 20. jūnijā

Sēdi vada:

Agnese Gaile, Labklājības ministrijas (turpmāk – LM) Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta vecākā eksperte, Dzimumu līdztiesības komitejas (Komiteja) vadītāja vietniece

Sēdē piedalās:

Undīne Andersone, Ārlietu ministrijas Starptautisko organizāciju un cilvēktiesību departamenta Cilvēktiesību nodaļas trešā sekretāre

Līga Bāriņa, arodbiedrības “Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība” biedre, Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības priekšsēdētāja vietniece

Elīza Brūklēna, biedrības “Latvijas Jaunatnes padome” valdes locekle

Lauris Bokišs, biedrības ģimenes atbalstam ”Tēvi” loceklis

Inete Ielīte, biedrības “Latvijas Bērnu forums” valdes priekšsēdētāja

Anete Ilves, Tiesībsarga biroja Sociālo, ekonomisko un kultūras tiesību nodaļas juridiskā padomniece

Edīte Kalniņa, biedrības “Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls” valdes priekšsēdētāja

Elita Kresse, biedrības “Latvijas Pašvaldību savienība” padomniece ārējo sakaru jautājumos

Iluta Lāce, biedrības “Centrs MARTA” vadītāja

Pēteris Leiškalns, biedrības “Latvijas Darba devēju konfederācija” sociālās drošības eksperts

Ina Lenca, biedrības “Centrs MARTA” politikas koordinatore

Ilze Matusa, Valsts kancelejas Valsts pārvaldes politikas departamenta Cilvēkresursu politikas nodaļas konsultante

Valērija Muižniece-Briede, Veselības ministrijas Veselības veicināšanas un atkarību profilakses nodaļas vecākā eksperte

Linda Naudiša, Kultūras ministrijas Sabiedrības integrācijas departamenta Sabiedrības integrācijas un pilsoniskās sabiedrības attīstības nodaļas vecākā referente

Ainars Nābels-Šneiders, Zemkopības ministrijas Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departamenta vecākais referents

Simona Pētersone, Satiksmes ministrijas Attīstības un finanšu plānošanas departamenta Stratēģiskās plānošanas un finanšu nodaļas vecākā referente

Sandris Rāgs, Tieslietu ministrijas Cilvēktiesību departamenta Vispārējo cilvēktiesību nodaļas jurists

Linda Romele, arodbiedrības “Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība” eksperte izglītības, nodarbinātības un sociālajos jautājumos

Kristīne Pakārkle, Tiesībsarga biroja Pilsonisko un politisko tiesību nodaļas juridiskā padomniece

Inta Šusta, Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta vecākā eksperte

Agnese Zarīte, Latvijas pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja konsultante

Agnese Zīle-Veisberga, Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta vecākā eksperte

Žanete Zvaigzne, Finanšu ministrijas Budžeta politikas attīstības departamenta Budžeta metodoloģijas nodaļas vadītāja vietniece

Uzaicinātie dalībnieki:

Malda Avramenko, biedrības “Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls” padomniece romu kopienas jautājumos

Diāna Jakaite, LM Valsts sekretāra vietniece

Ieva Juhņēviča, LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta vecākā eksperte

Sēdē nepiedalās:

Ingus Alliks, Labklājības ministrijas valsts sekretārs, Dzimumu līdztiesības komitejas vadītājs

Dace Helmane, biedrības “Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūts” valdes locekle

Daina Mežecka, Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja Latvijā padomniece

Eva Selga, Latvijas personāla vadīšanas asociācijas valdes priekšsēdētāja

Maija Strazdiņa, Aizsardzības ministrijas Struktūras un militārā personāla attīstības plānošanas nodaļas vecākā referente

Sēdi protokolē:

Ieva Juhņēviča, LM Sociālās politikas plānošanas un attīstības departamenta vecākā eksperte

1. Darba kārtības apspriešana.

A. Gaile informē, ka Dzimumu līdztiesības komitejas vadītājs citu darba pienākumu dēļ šodien nevarēs vadīt Komitejas sanākumi, tādēļ Komitejas sanākumi šoreiz vadīs Komitejas vadītāja vietniece A. Gaile. Komitejas vadītāja vietniece iepazīstina ar sēdes darba kārtību un jautā, vai Komitejas locekļiem ir kādi papildinājumi piedāvātajai darba kārtībai? No Komitejas locekļiem netiek saņemti priekšlikumi darba kārtības papildināšanai.

Vienojas:

apstiprināt darba kārtību.

2. Stereotipi un seksisms reklāmās – aktuālais tiesiskais regulējums un ar to saistītie jautājumi.

Tiesībsarga biroja Pilsonisko un politisko tiesību nodaļas juridiskā padomniece Kristīne Pakārkle sniedz prezentāciju par aktivitātēm un aktuālo tiesisko regulējumu saistībā ar stereotipiem un seksismu reklāmās.

Pēc Tiesībsarga biroja pārstāves prezentācijas I. Ielīte norāda, ka būtu nepieciešams domāt par to, kurš tālāk virzītu šo diskusiju par seksismu un stereotipiem reklāmās, kā arī uzsver, ka šis ir nozīmīgs jautājums un būtu nepieciešams novērst šādas izpausmes Latvijas medijos. Šajā kontekstā ir jārunā ne tikai par klajiem pārkāpumiem, bet arī par ļoti dažādo sieviešu un vīriešu atspoguļošanu presē, uzsverot sieviešu lomas veicināšanu mediju vidē. Papildus I. Ielīte informē, ka sieviešu organizācija Igaunijā ir veikusi mediju satura analīzi. Šis pētījums norāda, ka, ja tiek salīdzināts kā sievietes un vīrieši tiek atspoguļoti mediju telpā, tad var konstatēt būtiskus pārkāpumus. I. Ielīte arī uzsver, ka pašregulācija nebūtu pareizais risinājums, kas varētu atrisināt konkrētās problēmas medijos.

Kultūras ministrijas pārstāve L. Naudiša informē, ka uz doto brīdi netiek plānots papildus regulējums saistībā ar šo jomu. Saistībā ar šo problēmu kā risinājums tiek minēta pašregulācija, izglītojot sabiedrību par šiem jautājumiem un veicinot lielāku izpratni par dzimumu līdztiesības jautājumiem.

Tieslietu ministrijas pārstāvis S. Rāgs norāda, ka šobrīd no Tieslietu ministrijas puses nav papildus ierosinājumu saistībā ar likumdošanas mainīšanu šajā jomā.

Biedrības "Tēvi" pārstāvis L. Bokišs norāda, ka no nevalstiskā sektora puses ir iespējams veicināt izpratni par seksisma problemātiku sociālajos medijos un pateicas Tiesībsarga birojā par prezentāciju. Papildus norāda uz izaicinājumiem komunikācijā par ar dzimumu saistītiem stereotipiem kontekstā ar izmaiņām bērna kopšanas atvaļinājumā.

A. Gaile diskusijas noslēgumā, atbildot uz jautājumu par to, kurš tālāk varētu virzīt jautājumu par seksismu un stereotipiem reklāmās, norāda, ka Labklājības ministrijā ir

par šo tēmu notikušas diskusijas. Iespējams, būtu nepieciešama atsevišķa tikšanās ar iesaistītajām pusēm, lai pārrunātu potenciālos nepieciešamos soļus, kā arī būtu nepieciešams smelties idejas no citu valstu labās prakses.

K. Pakārkle pateicas par komentāriem un norāda, ka pašregulācijai ir liela nozīme, taču ar dzimumu saistīti stereotipi Latvijā ir ļoti plaši izplatīti un ir nepieciešams ļoti ilgs laiks, lai tie mainītos. Sabiedrības izglītošanai ir nozīme, taču šai izglītošanai būtu nepieciešams jau sākties pirmsskolas vecumā. Papildus K. Pakārkle aicina pievērst Komitejas locekļus uzmanību reklāmām un stereotipu atainošanai tajās, kā arī jau pieminētajai problēmai par sieviešu reprezentāciju medijos.

Sniegtās prezentācijas pēc sanāksmes tiks ievietotas LM tīmekļvietnē pie [Komitejas sadaļas](#).

Vienojas:

sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

3. Latvijas kandidēšana ANO Drošības padomes vēlēšanās 2025. gadā - lobija kampaņas tematiskā prioritāte “Sieviešu tiesību un iespēju veicināšana” un “Sievietes, miers un drošība”

Ārlietu ministrijas pārstāve U. Andersone informē par ANO Drošības padomes kandidatūras procesu, norādot, ka Latvija kandidē vēlēšanās 2025. gadā uz divu gadu termiņu. Ievēlēšanai ir jāsaņem divas trešdaļas ANO Ģenerālajā asamblejā esošo valstu atbalsts – orientējoši tās varētu būt 129 valstis. Vēlēšanu ietvaros uz šo vietu Latvija konkurē ar Melnkalni.

2023. gada vasarā norisināsies Latvijas kandidatūras prioritāšu prezentēšana ANO Ģenerālajā asamblejā, kas aizsāks publisko kampaņu. U. Andersone norāda, ka iekšējo diskusiju laikā ir panākta vienošanās par šādiem tematiskajiem virzieniem kampaņas prioritātēm: 1) tiesiskums un demokrātija, 2) sieviešu iespēju un tiesību veicināšana, 3) risinājumi drošībai, ilgtspējai un attīstībai un 4) virzienus caurvijošo vadlīniju noturība. Balstoties uz šiem tematiskajiem virzieniem tiks izstrādāts kampaņas vēstījums un vizuālā identitāte, kā arī stratēģijas prioritārajiem pasaules mērķa reģioniem.

Diskusiju temati tika izvēlēti atbilstoši iepriekš definētiem priekšnosacījumiem, kas nozīmē to, ka tēmai ir jābūt aktuālai ANO darba kārtībā, kā arī Latvijai jau ir jābūt starptautiski atpazīstamai ar šo tēmu un jābūt institucionālai kapacitātei šīs tēmas virzīšanai. Būtiska ir visu valsts iestāžu, nevalstiskā sektora un sabiedrības iesaiste un ieinteresētība visos šajos jautājumos. Tematiskās prioritātes “Sieviešu tiesību un iespēju veicināšana” un “Sievietes, miers un drošība” tika izvēlētas kā atbilstošas, pamatojoties uz Latvijas pieredzi un ekspertīzi šajos jautājumos attīstības projektu kontekstā, Latvijas sasniegtajiem rezultātiem šajās jomās starptautiskajos novērtējumos, kā arī aktīvajā nevalstisko organizāciju darbībā šajās jomās. U. Andersone norāda, ka “Sievietes, miers un drošība” tika atzīmēta kā obligāti iekļaujama kampaņas prioritāte.

Saistībā ar sieviešu tiesību veicināšanu Ārlietu ministrijas pārstāve informē, ka iespējamās apakštēmas šīs prioritātes kontekstā varētu būt sievietes žurnālistes un sievietes cilvēktiesību aizstāves, ņemot vērā aktīvos nevalstiskā sektora centienus šajās jomās.

Kontekstā ar sieviešu iespēju veicināšanu kā iespējamās apakštēmas tiek minētas sievietes zinātnē un tehnoloģijās, kā arī sievietes ekonomikā un uzņēmējdarbībā.

Saistībā ar prioritāti “Sievietes, miers un drošība” U. Andersone informē, ka, izstrādājot nacionālo plānu, Latvijai ir iespēja profilēties šajā jomā. Latvijas bruņotajos spēkos ir ļoti labi rādītāji saistībā ar sieviešu iesaisti. Šobrīd ir arī izstrādāts “Sievietes, miers un drošība” vizuālis. Pašlaik Latvija ir arī ANO Sieviešu statusa komisijas un ANO Dzimumu līdztiesības un sieviešu iespēju veicināšanas institūcijas dalībvalsts un aktīvi iesaistās šo iestāžu biroju darbā.

I. Ielīte norāda, ka ļoti novērtētu saņemt arī nelielu rakstisku pārskatu par prezentēto informāciju. Attiecībā uz minētajām tēmām I. Ielīte uzsver, ka visu prioritāšu kontekstā ir ļoti būtiska sieviešu iesaiste – šai vajadzētu būt caurvijošai prioritātei. Saistībā ar minētajām apakšprioritātēm – sievietes žurnālistes un cilvēktiesību aizstāves – tiek norādīts, ka šeit ir iespējamās sadarbības iespējas. Attiecībā uz prioritāti “Sievietes, miers un drošība” I. Ielīte norāda, ka šī tēma tiek ierobežota, jo ir nepieciešams uz šo tēmu raudzīties plašāk – ne tikai uzsvērot sieviešu iesaisti bruņotajos spēkos. Ir būtiski arī uzsvērt sieviešu lomu un līdzdalību politiskajā procesā, kā arī sieviešu lomu vēlēšanās. Sieviešu loma miera kultūrā arī būtu nozīmīgs temats šajā kontekstā. I. Ielīte noslēgumā vaicā, kad ir plānots uzsākt sadarbību šajos jautājumos?

U. Andersone pateicas par komentāriem un pievienojas tiem. Saistībā ar sadarbības iespējām U. Andersone informē, ka tas, iespējams, varētu notikt nākamā gada rudenī, taču šis aspekts vēl būtu jāprecizē.

Vienojas:

sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

4. Romu sieviešu izglītības, veselības un sociālo lietu koordinācija un labā prakse

Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkla pārstāves I. Ielīte un M. Avramenko sniedz prezentāciju par aktuālo romu sieviešu izglītības, veselības un sociālo lietu koordinācijā, norādot uz jomas galvenajiem izaicinājumiem – izglītības pieejamība, diskriminācijas un nabadzības riski, nodarbinātība, kā arī veselības pakalpojumu pieejamības izaicinājumi. Kā lielāko izaicinājumu M. Avramenko no savas pieredzes kā Ventspils romu mediatorai izceļ veselības jautājumus, jo bieži vien šajās ģimenēs ir HIV inficētas personas, kurām ir nepieciešami konkrēti veselības pakalpojumi. Papildus I. Ielīte informē par jau paveikto darbu un izaicinājumiem no 2017. gada, strādājot ar romu sievietēm un kopienām. Īpaši tiek uzvērta nepieciešamība pēc romu skolotāja palīga un romu bērnu veiksmīgāka integrācija izglītībā un interešu

izglītībā. Attiecībā uz nodarbinātību tiek uzsvērtā nepieciešamība pēc mērķētiem NVA piedāvātajiem kursiem, kā arī nepieciešamība strādāt pie ar dzimumu saistītu stereotipu mazināšanu šajā kopienā. Saistībā ar veselību I. Ielīte uzsver, ka šajā kontekstā aktualizējas jautājumi, kas ir būtiski visai Latvijas sabiedrībai, piemēram, ginekologa pieejamība visām sievietēm un meitenēm, kā arī zināšanas par kontracepcijas jautājumiem.

Sniegtās prezentācijas pēc sanāksmes tiks ievietotas LM tīmekļvietnē pie [Komitejas sadaļas](#).

Vienojas:

sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

5.Citi jautājumi

I. Ielīte informē, ka Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkls šodien vienojās ar Veselības ministriju par krūts veselības darba grupas izveidi. Grupas ietvaros tiks skarti tādi jautājumi kā prevencija, skrīnings, vēža ārstēšanas process. I. Ielīte lūdz pieteikties interesentus, kas ir ieinteresēti piedalīties darba grupā, pieteikties dalībai. Informācija tiks publicēta Latvijas Sieviešu nevalstisko organizāciju sadarbības tīkla mājas lapā, savukārt Veselības ministrijas rīkojums ir gaidāms jūlija sākumā. Pirmā darba grupas sanāksme ir paredzēta 28. jūlijā plkst. 15.00.

Komitejas vadītāja vietniece lūdz tās institūcijas, kuru pārstāvji dalībai Komitejā ir mainījušies, informēt par šo faktu komiteju, rakstot elektroniski uz Komitejas e-pastu: Lidztiesiba.Komiteja@lm.gov.lv. Nākamā Komitejas sēde šobrīd tiek plānota 2022. gada septembrī.

Sanāksmi slēdz plkst. 15:15

Sanāksmes vadītāja *Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko* A. Gaile
parakstu un satur laika zīmogu